

Din jurisprudența recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene

1. Libertatea de stabilire. Impunerea condiției cetățeniei pentru accesul în profesia de notar este contrară dreptului european.

Hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție în cauza C-47/08, la data de 24.05.2011, având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor prezintă o importanță deosebită pentru interpretarea și aplicarea noțiunii de “exercitare a autorității publice”, în accepțiunea art. 51 TFUE (ex-art. 45 TCE).

Prin acțiunea introductivă, Comisia a solicitat Curții să constate că, prin impunerea condiției cetățeniei pentru accesul la profesia de notar și prin netranspunerea, în ceea ce privește această profesie, a Directivei 89/48/CEE a Consiliului din 21.12.1988 privind sistemul general de recunoaștere a diplomelor din învățământul superior acordate pentru formarea profesională cu durată minimă de trei ani, Regatul Belgiei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revineau în temeiul art. 49 TFUE (ex-art. 43 TCE) și art. 51 TFUE (ex-art. 45 TCE).

Speța prezintă relevanță în mod direct pentru sistemul românesc de drept, deoarece art. 16 din Legea 36 din 12 mai 1995 privind notarii publici și activitatea notarială rezervă profesia de notar doar cetățenilor români, cu domiciliul în România, iar prerogativele profesiei de notar sunt aproximativ aceleași atât în legislația belgiană, cât și în cea românească. Din această perspectivă, pare curios faptul că statul român nu a intervenit în judecarea cauzei C-47/08. Mai mult, condiția privind domiciliul este

și ea discutabilă, dacă ne amintim chiar o hotărâre a Curții de Justiție de la începutul acestui an (cauza C-155/09, hotărârea din 20.01.2011).

Curtea a reamintit importanța libertății de stabilire, în sistemul european de drept: “articolul 43 (în prezent art. 49 TFUE) reprezintă una dintre dispozițiile fundamentale ale dreptului Uniunii, care urmărește să asigure beneficiul tratamentului național oricărui resortisant al unui stat membru care se stabilește, chiar și numai cu titlu secundar, într-un alt stat membru în vederea exercitării în acesta din urmă a unei activități independente și interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie (par. 38) “.

Deși art. 51 TFUE (ex-art. 45 TCE) prevede că dispozițiile privind libertatea de stabilire nu se aplică activităților care sunt asociate în statele membre, chiar și cu titlu ocazional, exercitării autorității publice, Curtea de Justiție a reiterat că această excepție trebuie interpretată în mod restrictiv și *restrânsă la acele activități care sunt asociate în mod direct și specific exercitării autorității publice.*

Curtea a analizat, în considerentele hotărârii, dacă prerogativele profesiei de notar din Belgia sunt asociate în mod direct și specific exercitării autorității publice.

Activitatea principală a notarilor în ordinea juridică belgiană constă în întocmirea de acte autentice, care se bucură de forță probantă și executorie. Curtea a apreciat că această prerogativă nu ține de exercitarea autorității publice, deoarece notarul autentifică acte reprezentând convenția părților, cu clauze stabilite de către părți potrivit propriei lor voințe, pe care notarul nu le poate modifica în mod unilateral.

Faptul că anumite convenții trebuie să îmbrace în mod obligatoriu forma actului autentic *ad-validitatem* nu este suficient pentru a-l considera pe notar un reprezentant al autorității publice.

Obligația notarului de a verifica și asigura respectarea unor norme legale imperative cu prilejul întocmirii actelor autentice, ține de un *obiectiv de interes general*, respectiv asigurarea legalității și a securității juridice ale actelor încheiate între particulari. *Faptul de a acționa urmărind un obiectiv de interes general nu este suficient în sine pentru ca o anumită activitate să fie considerată asociată în mod direct și specific exercitării autorității publice.* Reglementarea accesului în profesie și statutul notarului țin de realizarea unui interes general. De altfel, *Curtea a punctat că statutul rezervat unei funcții prezintă o importanță mult mai redusă în raport cu ceea ce fac efectiv reprezentanții funcției.*

Forța probantă și cea executorie a actului autentic nu constituie elemente suficiente care să asocieze această activitate exercitării autorității publice. Curtea a apreciat că forța probantă a actului autentic ține de regimul probator consacrat de dreptul intern și nu doar actele întocmite de notari au o anumită forță probatorie. Actele sub semnătură privată, recunoscute de către persoana căreia i se opun, au aceeași forță probatorie.

În ordinea juridică a statului pârât, actul autentic avea forță executorie, după ce notarul aplica pe acesta formula executorie. Curtea de Justiție a apreciat că această prerogativă se fundamentează tot pe voința părților.

S-a apreciat că obligația notarului de a colecta impozitul datorat de vânzători în urma tranzacțiilor imobiliare constituie o activitate pe care notarul o desfășoară în numele debitorului acestui impozit față de stat.

Alte atribuții ale funcției notariale, precum organizarea vânzării la licitație sau a vânzării directe a bunurilor de sub un sechestru imobiliar, inventarierea moștenirilor, a comunităților de bunuri, aplicarea și ridicarea sigiliilor au fost considerate exterioare exercițiului autorității publice, deoarece în fiecare din aceste proceduri puterea decizională revenea instanței de judecată, care autoriza acțiunile notarului.

Cu privire la statutul profesiei, Curtea a reținut că părțile au în principiu libertatea să aleagă un notar, calitatea serviciilor acestora variază în funcție, printre altele, de aptitudinile profesionale, astfel că deși onorariile sunt fixate prin lege, în aria lor de competență teritorială, notarii își desfășoară activitatea în condiții de concurență, ceea ce nu este caracteristic exercitării autorității publice. În al doilea rând, notarii răspund direct și personal față de clienții lor, pentru prejudiciile rezultate din orice greșeală în exercitarea activității lor.

Curtea a concluzionat că activitățile notariale, astfel cum erau reglementate de Belgia, nu erau asociate exercițiului autorității publice, iar condiționarea accesului în profesie de cetățenie reprezenta o discriminare pe motiv de cetățenie, interzisă de art. 43 CE.

Al doilea motiv al acțiunii introduse de Comisie a vizat netranspunerea de către Belgia a directivei 89/48 în ceea ce privește profesia de notar. Directiva 89/48 nu se aplică activităților care sunt asociate, în statele membre, chiar și cu titlu ocazional, exercitării autorității publice. Deși instanța comunitară decisese cu privire la primul motiv al acțiunii că notariatul nu ținea de exercițiul autorității publice, răspunsul său la al doilea capăt al acțiunii a avut în vedere incertitudinea privind natura profesiei de notar raportat atât la actele cu caracter obligatoriu ale Comunității Europene (Directiva 2005/36), la poziția Parla-

mentului european (Rezoluțiile din 1994 și 2006), cât și la absența unei hotărâri judecătorești în acest sens. Curtea a decis, ținând seama de împrejurările speciale care au însoțit procesul legislativ, precum și de situația de incertitudine rezultată, că nu se putea constata o obligație suficient de clară pentru statele membre de a transpune Directiva 89/48 în ceea ce privește profesia de notar. Însă, după pronunțarea acestei hotărâri, statele membre (inclusiv România) au obligația de a transpune Directiva cu privire la profesia de notar și de a elimina din legislația lor, dacă există, condiția cetățeniei pentru accesul în această profesie.

2. Protecția consumatorilor. Vânzătorul este obligat să asigure ridicarea bunului neconform și instalarea bunului de înlocuire. În cazul în care costul aferent acestor operațiuni este disproporționat raportat la valoarea bunului și însemnătatea neconformității, vânzătorul poate obține o reducere din acest cost, corelativ cu dreptul cumpărătorului de a pretinde o reducere a prețului sau rezoluțiunea contractului.

La data de 16 iunie 2011, Curtea de Justiție (Camera întâi) a soluționat cauzele conexe C-65/09 și C-87/09, având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate de Bundesgerichtshof⁹⁸³ (C-65/09) și de Amtsgericht Schorndorf⁹⁸⁴ (C-87/09) din Germania, care au vizat interpretarea art. 3 alin. 2 și 3 din Directiva 1999/44/CE privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe.

*În dreptul intern, Directiva a fost transpusă prin Legea nr. 449/2003 privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora*⁹⁸⁵.

Cauza C-65/09 a avut la bază un litigiu între dl. Wittmer și Gebr. Weber. Dl. Wittmer cumpăraseră de la Gebr. Weber plăci cu aspect lucios pentru pardoseală, cu prețul de 1 382, 27 euro. Cu prilejul montării, acesta a observat semne de culoare închisă, vizibile cu ochiul liber, pe aproximativ două treimi dintre plăci. Dl. Wittmer a depus o reclamație la societatea vânzătoare, pe care aceasta a respins-o. Ulterior, cumpărătorul a recurs la o procedură de asigurare a dovezilor, în cadrul căreia expertul desemnat a ajuns la concluzia că semnele respective proveneauă de la urme de microșlefuire, imposibil de îndepărtat, astfel încât înlocuirea completă a plăcilor constituia singura despăgubire posibilă. Expertul a estimat cheltuielile aferente acestei operațiuni la 5 830,57 euro.

Dl. Wittmer a chemat în judecată societatea vânzătoare, solicitând obligarea acesteia să îi livreze plăci fără defecte și să îi plătească suma de 5 830,57 euro, reprezentând costul operațiunilor de înlocuire. Instanța a obligat vânzătorul la plata sumei de 273, 10 euro, cu titlu de reducere a prețului de vânzare, și a respins în rest cererea. Instanța de apel a obligat vânzătorul la livrarea altor plăci, fără defecte, precum și la plata sumei de 2 122, 37 euro pentru ridicarea și aruncarea plăcilor neconforme, acțiunea fiind respinsă în rest. Gebr. Weber a formulat recurs pe rolul instanței de trimitere, arătând că soluționarea cauzei depindea de aspectul dacă cumpărătorul putea solicita ram-

⁹⁸³ Curtea Federală, având, în principiu, competențe de instanță de ultim grad în materie civilă și penală.

⁹⁸⁴ Judecătoria sectorului Schorndorf, având,

în principiu, competențe ale unei instanțe de fond în materie civilă și penală.

⁹⁸⁵ Legea nr. 449/2003 a fost publicată în M. Of., Partea I, nr. 812/18.11.2003.

bursarea cheltuielilor de ridicare a plăcilor cu defect, în temeiul art. 3 din Directiva 1999/44/CE, în condițiile în care dreptul german nu reglementa acest drept. Bundesgerichtshof a hotărât suspendarea judecării și a adresat două întrebări preliminare Curții de Justiție:

- art. 3 alin. 3 primul și al doilea paragraf din Directiva 1999/44/CE⁹⁸⁶ se opun unei reglementări naționale care prevede că vânzătorul care livrează un bun neconform cu contractul poate refuza modalitatea de despăgubire solicitată de consumator, în special atunci când aceasta ar presupune costuri nerezonabile (absolut disproporționate) ținând seama de valoarea bunului în cazul în care nu ar fi existat neconformitatea și de însemnătatea neconformității, și

- în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dacă art. 3 alin. 2 și alin. 3 al treilea paragraf din directivă⁹⁸⁷ trebuie interpretate în sensul că vânzătorul care a repus bunul în conformitate prin înlocuire trebuie să suporte cheltuielile de ridicare a bunului de consum neconform din locul în care a fost instalat de consumator potrivit naturii sale și scopului pentru care a fost solicitat?

Cauza C-87/09 a avut la bază un litigiu între dna Putz și Medianess Electronics. Dna Putz a încheiat un contract de vânzare-cumpărare pentru o mașină de spălat vase, prețul fiind de 367 euro, iar cheltuielile de livrare de 9, 52 euro. Părțile

au convenit că bunul urma să fie livrat în fața intrării în domiciliul doamnei Putz. Ulterior instalării, cumpărătoarea a observat că bunul era defect și că repararea sa era imposibilă. Cele două părți au fost de acord cu privire la înlocuirea mașinii de spălat vase, însă nu și cu privire la ridicarea aparatului defect și instalarea aparatului de înlocuire, Medianess Electronics refuzând să efectueze aceste operațiuni sau să plătească costul aferent. Doamna Putz a chemat în judecată Medianess Electronics în fața instanței de trimitere, solicitând restituirea prețului în schimbul predării mașinii de spălat vase cu defect. În condițiile în care dreptul german nu prevedea obligația vânzătorului, care nu este în culpă, de a asigura ridicarea bunului cu defect sau instalarea bunului de înlocuire, instanța de trimitere a apreciat că o astfel de obligație ar putea decurge din Directivă. Prin urmare, instanța a suspendat judecata și a întrebat CJUE dacă art. 3 alin. 2 și alin. 3 al treilea paragraf din Directivă se opun unei dispoziții legale naționale care prevede că vânzătorul care a repus bunul în conformitate prin înlocuire nu trebuie să suporte cheltuielile de instalare a bunului de înlocuire în locul în care consumatorul a instalat bunul neconform potrivit naturii și scopului pentru care a fost solicitat, atunci când instalarea nu era datorată inițial în temeiul contractului? Totodată, instanța națională

⁹⁸⁶ “În primul rând, consumatorul poate cere vânzătorului să repare bunurile sau poate cere vânzătorului să le înlocuiască, în ambele cazuri gratuit, cu excepția cazurilor în care aceasta este imposibilă sau disproporționată. O despăgubire se consideră disproporționată în cazul în care impune vânzătorului costuri care, în comparație cu o despăgubire alternativă, sunt nerezonabile, luând în considerare: valoarea bunurilor în cazul în care nu ar fi existat neconformitatea; însemnătatea neconformității și dacă despăgubirea alternativă ar putea fi executată fără vreun inconvenient semnificativ pentru consumator”.

⁹⁸⁷ “În cazul unei neconformități, consumatorul are dreptul ca bunurile să fie repuse în conformitate, gratuit, prin reparare sau înlocuire, în conformitate cu alineatul (3), sau la o reducere de preț corespunzătoare sau la rezoluțiunea contractului pentru acele bunuri, în conformitate cu alineatele (5) și (6). Orice reparație sau înlocuire se efectuează într-un termen rezonabil și fără nici vreun inconvenient semnificativ pentru consumator, ținând seama de natura bunurilor și scopul pentru care consumatorul a solicitat bunurile în cauză”.

a întrebă și dacă dispozițiile de mai sus ale directivei trebuie interpretate în sensul existenței unei obligații pentru vânzătorul care a repus bunul în conformitate prin înlocuire, de a suporta și cheltuielile de ridicare a bunului cu defect din locul în care consumatorul l-a instalat potrivit naturii și scopului pentru care a fost solicitat.

Curtea a soluționat mai întâi problemele ridicate de cele două întrebări din cauza C-87/09 și de întrebarea a doua din cauza C-65/09, întrucât acestea priveau *existența sau inexistența unei obligații a vânzătorului, care a asigurat înlocuirea bunului de consum cu defect, de a asigura și ridicarea bunului cu defect din locul unde a fost instalat și instalarea bunului de înlocuire, indiferent dacă în contractul dintre părți era sau nu prevăzută o asemenea obligație.*

Deși o asemenea obligație nu este prevăzută în mod expres de Directivă, Curtea a apreciat că aceasta rezultă din obiectivele generale privind protecția consumatorului în dreptul european, din lucrările pregătitoare ale Directivei, precum și din redactarea și finalitatea Directivei. Instanța europeană a subliniat că "legiuitorul comunitar a înțeles să facă din gratuitatea repunerii în conformitate a bunurilor de către vânzător, un element esențial al protecției pe care această directivă o garantează consumatorilor" (parag. 46). Gratuitatea repunerii în conformitate a bunurilor de către vânzător nu poate fi asigurată decât în cazul în care vânzătorul suportă și costul aferent operațiunilor de ridicare a bunului cu defect și instalare a bunului de înlocuire, pentru că, în caz contrar, acest cost ar reveni consumatorului. Prin urmare, înlocuirea nu s-ar efectua gratuit pentru consumator.

Obligația de mai sus operează în sarcina vânzătorului indiferent de stipularea sa în contractul dintre părți, întrucât obligațiile vânzătorului în caz de

neconformitate a bunului decurg atât din contract, cât și din normele referitoare la protecția consumatorilor, în special art. 3 al Directivei.

În al doilea rând, Curtea a stabilit că vânzătorul se află întotdeauna în culpă atunci când livrează bunuri neconforme.

Totuși, dreptul comunitar a urmărit să asigure un echilibru între obiectivul protecției consumatorului și interesele legitime ale vânzătorului, consacrand posibilitatea vânzătorului de a refuza înlocuirea bunului în cazul în care această formă de despăgubire ar impune costuri nerezonabile în sarcina sa și dreptul de a introduce o acțiune în regres împotriva persoanelor responsabile de survenirea defectului.

Prin urmare, legiuitorul comunitar a dorit să asigure instrumentele juridice prin care consumatorul să se regăsească, în final, în situația în care vânzătorul ar fi livrat de la început un bun conform, iar nu să creeze o situație mai avantajoasă pentru consumator.

O altă problemă ridicată de Bundesgerichtshof a privit *posibilitatea vânzătorului de a refuza* modalitatea de despăgubire solicitată de consumator, în special atunci când aceasta ar presupune costuri nerezonabile, ținând seama de valoarea bunului în cazul în care nu ar fi existat neconformitatea și de însemnătatea neconformității. Curtea a decis că vânzătorul nu poate refuza înlocuirea bunului, dacă aceasta reprezintă singura modalitate de despăgubire pentru consumator. În ceea ce privește cheltuielile de ridicare și de înlocuire, s-a apreciat că Directiva nu se opune limitării obligației vânzătorului de a asigura ridicarea și înlocuirea bunului, la o sumă proporțională cu valoarea bunului în cazul în care ar fi fost conform și cu însemnătatea neconformității. Această posibilitate este expresia scopului dreptului european de a asigura echilibrul corect între interesele consumatorului și ale comerciantului. Instanțele sesizate cu

acțiuni de acest gen ar trebui să examineze valoarea bunului în cazul în care ar fi fost conform, însemnătatea neconformității, dar să aibă în vedere și protecția ridicată care trebuie garantată consumatorilor. “ (...) Posibilitatea de a realiza o astfel de reducere nu poate avea drept consecință golirea de substanță, în practică, a dreptului consumatorului la restituirea acestor cheltuieli în cazul în care, anterior apariției defectului, a instalat cu bună-credință bunul cu defect în conformitate cu natura sa și cu utilizarea pentru care a fost solicitat” (parag. 76).

Însă, principiul gratuității repunerii în conformitate a bunurilor de către vânzător impune ca, în ipoteza unei reduceri a dreptului la rambursarea cheltuielilor de ridicare a bunului cu defect și instalare a bunului conform, cumpărătorul să poată obține o reducere corespunzătoare a prețului sau chiar rezoluțiunea contractului.

Prin urmare, dreptul european se opune unei legislații naționale care permite vânzătorului să refuze înlocuirea unui bun neconform, pe motivul că înlocuirea menționată presupune costuri disproporționate în raport cu valoarea bunului în cazul în care ar fi fost conform și cu însemnătatea neconformității. În schimb, vânzătorul poate obține o reducere a costului executării acestei obligații, proporțională cu valoarea bunului și însemnătatea neconformității, corelativ cu dreptului cumpărătorului de a pretinde o reducere a prețului sau rezoluțiunea contractului.

Este util să subliniem că nici legislația românească nu prevede obligația vânzătorului de a asigura ridicarea bunului cu defect și înlocuirea acestuia cu un bun corespunzător, motiv pentru care hotărârea prezentată are un impact imediat asupra dreptului intern.

3. Proprietate intelectuală. Statele membre care au instituit excepția privind copia pentru uz personal, sunt

obligate să garanteze că autorii percep în mod efectiv compensația echitabilă pentru prejudiciul creat ca urmare a legiferării acestei excepții.

Hotărârea Curții (Camera a treia) din 16 iunie 2011 are incidență, de asemenea, în mod direct asupra sistemului românesc de drept. Hotărârea a fost pronunțată în cauza C-462/09 și vizează obligația statelor membre care au instituit, în materia proprietății intelectuale, excepția privind copia pentru uz personal, de a garanta că autorii percep în mod efectiv compensația echitabilă destinată despăgubirii pentru prejudiciul creat ca urmare a legiferării acestei excepții.

Hotărârea a privit interpretarea art. 5 alin. 2 lit. b și alin. 5 din Directiva 2001/29/CE și a fost prilejuită de o trimitere preliminară a unei instanțe olandeze, Hoge Raad der Nederlanden, fiind ridicată în cursul litigiului dintre Stichting de Thuis kopie (instituția abilitată să perceapă redevența pentru copia privată din Olanda), pe de o parte, și Opus Supplies Deutschland GmbH (societate de drept german) și dl. și dna van der Lee (doi dintre administratorii Opus), pe de altă parte. Litigiul a avut ca obiect plata de către Opus a redevenței destinate finanțării compensației echitabile destinate titularilor de drepturi de autor în temeiul excepției privind copia pentru uz personal.

Stichting a solicitat Opus efectuarea plății redevenței pentru copia privată, având în vedere că această societate comercializa, prin internet, suporturi de reproducere neînregistrate, iar activitatea sa era orientată către Țările de Jos. Opus a refuzat plata redevenței, deoarece, în opinia sa, cumpărătorii olandezi ar fi trebuit obligați în acest sens, ei fiind beneficiarii copiei pentru uz personal. Argumentul a fost primit de către instanțele olandeze de prim grad și de apel, care au respins acțiunea introdusă de

Stichting. În schimb, instanța de recurs a suspendat procedura și a solicitat CJUE să precizeze debitorul compensației echitabile în sensul art. 5 alin. 2 lit b din Directivă⁹⁸⁸, pe de o parte, iar pe de altă parte să îl identifice pe acest debitor în cazul contractelor de vânzare la distanță, între părți care sunt situate în state membre diferite.

În debutul considerentelor, Curtea a reluat principiul stipulat de Directivă, respectiv obligația statelor membre să prevadă plata unei compensații echitabile în favoarea titularilor drepturilor de autor, în cazul în care instituie excepția copiei private. Compensația echitabilă reprezintă prejudiciul cauzat autorului prin reproducerea neautorizată a operei sale protejate pentru uz personal.

Deși, conform Directivei, statele membre dispun de o largă marjă de apreciere pentru a stabili debitorul obligației de plată a compensației echitabile, Curtea a apreciat că cel mai potrivit debitor este persoana care a realizat copia privată, pentru uzul său personal, deoarece aceasta l-a prejudiciat pe autorul operei, prin reproducerea operei fără acordul său. Însă, “ținând cont de dificultățile practice de identificare a utilizatorilor privați, precum și de obligare a acestora să îi despăgubească pe titularii de drepturi pentru prejudiciul cauzat, statele membre pot institui pentru a finanța compensația echitabilă o „redevență pentru copia privată” în sarcina nu a persoanelor private vizate, ci a celor care dispun de echipamente, de aparate sau de suporturi de reproducere digitală și care, în acest

temei, pun respectivele echipamente, în drept sau în fapt, la dispoziția persoanelor private sau le furnizează acestora din urmă un serviciu de reproducere”. Prin urmare, plata redevenței ar reveni persoanelor care dispun de echipamente precum cele menționate în citatul anterior, acestea urmând să recupereze redevența de la cei care le solicită efectuarea de copii private printr-un preț mai mare. *Beneficiarii de copii pentru uz personal sunt, în ultimă instanță, debitorii acestei redevențe.*

În ceea ce privește cea de-a doua întrebare preliminară, Curtea a stabilit că statele membre care au instituit excepția copiei private sunt ținute de o *obligație de rezultat*, în sensul asigurării perceperii efective a compensației echitabile destinate despăgubirii autorilor afectați pentru prejudiciul suferit, în special dacă acesta s-a produs pe teritoriul lor, și garantării că acești autori percep în mod efectiv compensația echitabilă. *Instanța europeană a stabilit o prezumție potrivit căreia prejudiciul care trebuie reparat s-a produs pe teritoriul statului membru în care utilizatorii finali ai copiei private au reședința.*

În legislația românească, Directiva 2001/29/CE a fost transpusă prin Legea 8/1996, cu modificările ulterioare. Statul roman a instituit excepția privind copia privată prin art. 34 alin. 1 din Legea 8/1996: “nu constituie o încălcare a dreptului de autor, în sensul prezentei legi, reproducerea unei opere fără consimțământul autorului, pentru uz personal sau pentru cercul normal al unei familii, cu condiția ca opera să fi fost adusă anterior

⁹⁸⁸ “Statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2, în următoarele cazuri:(...) pentru reproduceri pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau

neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 pentru operele sau obiectele protejate în cauză. Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului”.

la cunoștința publică, iar reproducerea să nu contravină utilizării normale a operei și să nu îi prejudicieze pe autor sau pe titularul drepturilor de utilizare”.

În temeiul art. 107 alin.1 din Legea 8/1996, autorii operelor susceptibile de a fi reproduse prin înregistrări sonore sau audiovizuale pe orice tip de suport, precum și cei ai operelor susceptibile de a fi reproduse pe hartie, efectuate fără a aduce atingere dreptului de autor, în condițiile art. 34 din aceeași lege, au dreptul împreună cu editorii, producătorii și cu artiștii interpreți sau executanți, după caz, la o remunerație compensatorie. Dreptul la această remunerație nu poate face obiectul unei renunțări din partea beneficiarilor.

Debitorii obligației de plată a redevenței sunt, corelând art. 34 alin. 2 cu art. 107 alin. 2 din Legea 8/1996, fabricanții și/sau importatorii de suporturi și aparate care pot fi folosite la reproducerea de opere. Apreciem că sintagma “importatori” se referă la cei care dețin suporturi și aparate de acest gen,

în scop comercial (interpretând *per-a-contrario* art. 110 din Legea 8/1996)⁹⁸⁹.

Deși Legea 8/1996 a reglementat procedura de stabilire, colectare și repartizare a sumelor datorate cu titlu de compensație echitabilă pentru copia privată⁹⁹⁰, apreciem că dispozițiile privind modul în care această compensație ajunge, în final, la titularii drepturilor de autor sunt evazive și, în orice caz, nu sunt de natură să garanteze plata efectivă. Singura dispoziție care vizează acest aspect este art. 111 indice 1 din actul normativ menționat mai sus, potrivit căruia “autorii și artiștii interpreți sau executanți vor primi remunerațiile cuvenite fie direct de la producători, conform contractelor încheiate cu aceștia, fie de la utilizatori, numai prin organismele de gestiune colectivă, *conform contractelor dintre beneficiarii remunerației și producători*”.

**Rubrică realizată de
lector univ. dr. Anamaria Groza,
judecător, Judecătoria Strehaia**

⁹⁸⁹ Deși, potrivit acestei hotărâri, restrângerea doar la nivelul comercianților nu s-ar justifica.

⁹⁹⁰ A se vedea art. 107 – 112, 131, 131¹, 131² și 133 din Legea nr. 8/1996.